Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija

u euharistijskome slavlju spomendana *Gospe od Zdravlja*
prigodom blagoslova *Kapelice Gospe od Zdravlja*
u Specijalnoj bolnici za produženo liječenje Duga Resa

Subota 21. studenoga 2011. u 11 sati

U ovome Kristovom pozdravu uskrsne pobjede, u zajedništvu s braćom svećenicima, ponajprije sa župnikom i dekanom preč. g. Željkom (Nestićem), s velečasnom gospodom župnicima: Markom (Nimcem) i Ivanom (Tompićem), od srca pozdravljam sve vas, braćo i sestre, donoseći vam molitvenu blizinu i blagoslov našega zagrebačkog nadbiskupa Dražena.

Rado sam se odazvao pozivu da danas ovdje proslavimo euharistijsko slavlje i blagoslovimo ovu obnovljenu kapelicu upravo na spomendan *Gospe od Zdravlja* koji slavimo na dan kada je u našemu kalendaru upisan i spomendan *Prikazanja Blažene Djevice Marije u Hramu*.

Svoju zahvalnost očitujemo svima koji se skrbe ne samo za tjelesno zdravlje nego i za vjerski život u zdravstvenim ustanovama, pri čemu prepoznajemo zalaganje Uprave ove bolnice na čelu s gospođom Ravnateljicom (doktoricom Višnjom Mihalić-Mikuljan), istodobno se radujući današnjoj nazočnosti i gospođe Županice (Martine Furdek-Hajdin) i gospodina Gradonačelnika (Tomislav Boljar).

Čestitam na ovome znakovitom djelu, a još više na svemu dobrom što u svojemu služenju bolesnicima činite vi kao: liječnici, medicinske sestre i tehničari ili kao djelatnici u drugim službama.

Kada se u bolnicama neki prostor izdvoji za molitvu i liturgijska slavlja nekomu se čini da se time smanjuje materijalni prostor kojega redovito nedostaje za razne potrebe.

No, život pokazuje da se ugrađivanjem bogoslužnoga prostora proširuje duhovni prostor i da se tako prepoznaje Božja blizina, oplemenjuju se odnosi, lakše se podnose trpljenja, pomaže se pronalaziti snagu i otvaraju se novi obzori smisla i u najbolnijim iskustvima.

Zato Gospodina molimo da svojim blagoslovom, prije bilo kojega predmeta, ponajprije dodirne naša srca, da živimo radosnije, s pouzdanjem u Božju ljubav. Ovamo se dolazi zahvaliti, ovamo se dolazi Bogu reći potrebe, ovamo se dolazi pronaći mir. Osim toga, istinska vjera uvijek povezuje ljude, tako da će i oni koji nisu vjernici,

oni koji nisu kršćani, znati da se na ovome izvorištu uči živjeti kulturu evanđelja; uči nesebičnost i ljubav prema bližnjima. Znamo da ova kapelica može biti izvor nove snage, ali i odgovornosti.

Braćo i sestre, unesimo sve svoje nakane u ovu svetu misu, zahvaljujući Bogu za dobra koja nam daje i ona koja njegovom pomoći ostvarujemo. Molimo za žive i za preminule, za sve koji su čuvali i koji jačaju svjetlo Božjega Duha; koji – ljubavlju – na dobro preobražavaju živote bližnjih.

Homilija

Liturgijska čitanja:
Zah 2, 14-17; *Mt* 12, 46-50

1. Bog po proroku Zahariji potiče na očitovanje radosti, a ta radost svoje izvorište ima u istini da Bog dolazi prebivati među ljude. Čak se tri puta u tome kratkome tekstu spominje riječ *prebivati,* odnosno *prebivalište* dodajući tomu još i: *udioništvo, baštinu, prianjanje.*

Osjeća se najava velikoga događaja; osjeća se blizina, poznanstvo, pripadanje, utjeha… Posebno je lijepa dinamika okvira u kojemu se nalazi navještaj. Prva je rečenica: *Kliči i raduje se, kćeri sionska*, a zadnja: *Tiho, ljudi svi, pred Gospodinom.* Predivan raspon u kojemu čitamo svoje živote pa i ovaj trenutak.

Radost koja dopire iz Staroga zavjeta za nas je kršćane prethodnica, navještaj one istine koja seže i dublje i dalje: da je Bog u Isusu Kristu postao čovjekom, jednim od nas u ljudskosti radi naše vječne radosti.

To izgovaramo svakoga dana moleći molitvu Anđeoskoga pozdravljenja: *I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama;* našla je dom u našim životima. I ostaje s nama u sve dane da bismo od Krista učili i snagom njegova Duha stvarali prostore ljubavi. A ljubav se najviše vidi tamo gdje uzmiče naša sebičnost i daje prostora Božjoj prisutnosti.

2. Draga braćo i sestre, što bismo drugo trebali vidjeti u ovome slavlju i zajedništvu? Bog je među nama i u nama, i želi biti vidljiv po nama. Po ovoj kapelici bit će vidljivije da je ovdje njegovo prebivališta s ljudima, da bismo ga lakše i više prepoznali kao radost koja se širi darivanjem naših života po ljubavi prema bližnjima.

S pravom kažemo da je Bog svugdje prisutan, ali kao vjernici iz redovitosti izuzimamo pojedina mjesta, male ili velike prostore, da bismo gradili zajednicu, živjeli i rasli u zajedništvu s Bogom slušajući njegovu riječ i dijeleći njegove darove.

Zajedništvo je mjera našega vjerničkog življenja, a zajednica traži i svoj prepoznatljiv prostor.

I kada smo sami u crkvama i kapelama upućeni smo na zajedništvo Crkve kojoj je Krist povjerio otajstvo svoje blizine, izvanjski vidljivo i u prostoru, osobito u oltaru i u svetohraništu, gdje se blaguje i čuva Kruh života, bez kojega kao vjernici ne možemo živjeti.

3. Vjerujem da neću pogriješiti, ako velim da je Evanđelje koje smo čuli pomalo neobično, neočekivano za današnje slavlje. Premda se težište nalazi u riječima o Isusovoj majci i braći, odnosno bliskim rođacima, začuđuje tijek razgovora i Isusove završne riječi.

Dakle, čak pet puta ponavlja riječi o osobama iz bliskih obiteljskih i rodbinskih odnosa, ali je Isusu stalo do toga da naglasi drugu vrstu blizine i pripadnosti; on gleda povezanost na drugoj, duhovnoj razini koja je snažnija i od krvnih veza.

Imajući pred sobom otajstvo Marijina majčinstva zanimljivo je čuti da je svaki učenik i učenica pozvan/a postati Isusovom majkom, bratom i sestrom.

Što znači za nas biti Isusu majka? U duhovnome smislu činiti ono što čini tjelesna majka: utjeloviti Božju ljubav; dati joj da se očituje u osobnoj povijesti.

Iako djeluje apstraktno i na prvi zvuk nejasno, u svakoj istinskoj ljubavi prepoznaje se da je u čovjeku Božje boravište, kako kaže i sam Isus: „*Ako me tko ljubi čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.*“ (*Iv* 14, 23)

4. Možda netko u Isusovim riječima vidi premalo poštovanja prema svojoj majci i rodbini. No, nije tako. Upravo suprotno. Razumijemo da su svi mogli biti zbunjeni njegovim postupkom, jer na vijest o tome da ga njegovi traže nije odgovorio uobičajeno: *Dobro, neka malo pričekaju*. Ili: *Javit ću im se*. Umjesto toga on postavlja čudno pitanje: *Tko je moja majka i tko su moja braća?* To je pitanje moglo mnogima zazvučati bezobzirno, čak i bezobrazno.

Isus dovodi u pitanje očitosti. No, takvo je cijelo evanđelje koje dovodi u pitanje očitosti. Ipak, nije li očito tko su majka i rodbina? Zacijelo nije za Isusa koji nas vodi dublje, do božanskih dubina.

Biti majka ili brat u konačnici ima veze s Božjim djelom. Marija nije majka po ljudskoj želji nego po djelovanju Božjega Duha čijom snagom je rekla: *Neka mi bude, Gospodine, po tvojoj riječi!* Ona je Majka po slušanju. Jedan od starih himana pjeva da je

Marijino majčinstvo u slušanju. Iz njega dolazi radosna poslušnost i ona živi ono što je osluškivala.

I dok se u razgovoru ne spominju sestre, Isus na kraju spominje i sestru. Znamo da u ono doba žene nisu imale takav položaj da bi mogle ići potražiti Isusa ili biti učenice nekoga učitelja. Isus i time pokazuje drukčiji pristup kojim svakoj osobi pokazuje novu pripadnost.

5. Evo još jednoga detalja koji nije ni slučajan ni suvišan. Odgovarajući tako Isus je ispružio ruku prema učenicima; pokazujući na njih. Ruka govori o djelovanju i o snazi, o zaštiti i pomoći. Sjetimo se kako nam je zajamčio, govoreći o nama kao svojima koji slušaju njegov glas: „Ja im dajem život vječni te neće propasti nikada i nitko ih neće ugrabiti iz moje ruke.“ (*Iv* 10, 28; r. 29: „iz ruke Očeve“)

Pritom je važan upravo majčinski odnos. Prema majci uvijek postoji asimetrija, odnos ovisnosti. Ovisimo o majci po kojoj nam je darovan život. I koliko god zvučalo pretjerano, Bog je očito želio da njegova prisutnost u svijetu 'ovisi' o ljudima koji vjeruju, koji ga slušaju, koji kažu 'da' i donose ga drugima.

Bog dopušta da bude u ljudskim rukama, *predaje se u ruke ljudima* najprije na početku života na zemlji, od začeća i rođenja u tijelu i u rukama Djevice Marije, tako i na kraju: ponovno u Majčinu krilu i u rukama pobožnih žena.

Dao se i daje se u ruke ljudima. Znamo da su ga jedni radosno slijedili, otvarali prostore svojih života, prihvaćali ga, dok su ga drugi odbacili, obescijenili, uklonili.

Primajući ga u euharistiji u pričesti imamo moć dati mu da živi u nama po ljubavi, a možemo ga i odbaciti. Došao je da imamo život i to božanski život.

Tako postoji uzajamna pripadnost. Mi smo njegovi, jer je on naš, jer se dao nama. Središte njegova života vidimo u Getsemanskome vrtu kada govori Ocu: *Oče, ne moja nego tvoja volja.*

6. I u našemu životu važan je prjelazak od *moje* u *Božju* volju. Ako živim po svojoj volji nužno ulazim u prostore sebičnosti, jer sebe stavljam u središte svega pri čemu svojoj volji žrtvujem sve druge. To je izvorište iskorištavanja, nepoštovanja, nasilja i nezadovoljstva. Tu se rađaju svađe jer svatko želi da prevlada njegova volja, a to znači i njegovi strahovi i tuge, njegove namjere i njegovi ciljevi.

Ako idem putem volje Boga koji je ljubav za sve ljude, živim od Božjega života, to jest od plodova Duha među kojima su: mir, radost, strpljivost, blagost, sloboda… Sve to daje uporište i čvrstoću.

Ovo je kapela *Gospe od Zdravlja*. Jedan od litanijskih zaziva koje upućujemo našoj nebeskoj Majci zaziva ju kao: *Zdravlje bolesnih*, latinski *Salus infirmorum.* Latinski i za zdravlje i za spasenje koristi riječ 'salus', a bolesnika zove: *in-firmus*, doslovce: to je čovjek koji *nije učvršćen*, čovjek koji je poljuljan, slab, nesiguran i nestabilan.

Draga braćo i sestre, radujemo se ovomu prostoru kao duhovnomu uporištu, mjestu na koje dolazimo da bi nas Gospodin učvrstio i da bismo vidjeli poglavito njegovu ispruženu ruku koja pokazuje na našu prisutnost. Ovdje učimo živjeti velikodušnost; ovdje suzbijamo sebičnost pogleda usmjerena prema križu i prema svetohraništu. Kada nam križevi govore o odsutnosti svetohranište govori o prisutnosti.

7. Osim toga, u Evanđelju smo čuli da Isus pruža ruku prema učenicima. Na ikoni Gospe od Zdravlja u Veneciji (*Madonna della Salute*), odakle potječe ovaj spomendan, vidimo da Marija pruža ruku, pokazuje Isusa. Takav prikaz Bogorodice s Djetetom nazivamo *Pokazateljicom puta.* Ona pokazuje Isusa koji je put, istina i život.

Na ikoni u ovoj Kapeli vidimo Mariju s Isusom u naručju u prikazu kakav zovemo 'Milostiva' ili 'Nježna' (grč. *Eleusa*): Bogorodica lagano naginje glavu prema Djetetu i obrazom dodiruje njegov obraz, dok Isus jednu rukom nježno dodiruje Majčino lice. Prizor pun topline, no Marijin je pogled sjetan i zamišljen jer u srcu već naslućuje buduću Kristovu žrtvu na križu.

Tako ispod prikaza otajstva Otkupljenja raspetoga Krista koji na križu prinosi sebe za spas svakoga čovjeka i svoj duh predaje Ocu nalazi se otajstvo Utjelovljenja. Oltar objedinjuje to dvoje i govori o životu po Uskrsnuću, o preobraženosti po Duhu Svetome. Naziv „Milostiva“ upućuje na Bogorodičinu ulogu zagovornice koja svojim majčinskim milosrđem posreduje kod Sina za spas čovječanstva.

U tako malo prostora stane sve što je bitno. Ne mislim na predmete, nego na Božji dar koji se može vidjeti samo u susretu i služenju bližnjima.

Zato za kraj navodim lijep aforizam meni nepoznatoga autora: *Tražio sam Boga i nisam ga našao. Tražio sam sebe i nisam se našao. Tražio sam bližnjega i našao sam i bližnjega i sebe i Boga*.

Amen.